

«О товариществах по участкам или компаниях на акциях», але законопроект не був затверджений.

Скасування кріпосного права в 1861 р. прискорило розвиток АТ. Так протягом 1861 – 1873 рр. було створено 357 АТ з капіталом в 1116 млн. руб., більшість з яких займалися промисловим виробництвом. Професор Петражицький Л. І., зокрема зазначав, що в другій половині XIX ст. поширеною була практика регулювання діяльності АТ не за Зводом законів, а за адміністративними приписами, що видавалися окремо для кожного нового утвореного товариства під час затвердження Статуту АТ. Ці приписи створювали щось схоже на звичайне адміністративне акціонерне право, яке існує незалежно від загального закону й навіть в супереч йому (Петражицький Л. І. Акционерная компания: акционерные злоупотребления и роль акционерных компаний в народном хозяйстве / Л. И. Петражицкий. – СПб., 1898., с. 3).

Лише 17 серпня 1927 р. було затверджено «Положение об акционерных обществах», в якому визначалися основні напрямки діяльності АТ. Головним з них визнавалася господарська діяльність АТ не спрямована на збагачення акціонерів. Цим положенням практично знищувалася сама ідея АТ, як механізму збільшення капіталу шляхом вдалої господарської діяльності.

Таким чином, на підставі наведеного ми бачимо, що прийняття «Положення об акционерных обществах» стало першим кроком до згорання діяльності АТ в СРСР, і вже на початку 30-х рр. XX ст. практично всі АТ були перетворені у державні підприємства.

Ченкова К. П.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри історії держави і права, аспірантка*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ ДО ВАГІТНИХ ЖІНОК ЗА УЛОЖЕННЯМ ПРО ПОКАРАННЯ КРИМІНАЛЬНІ ТА ВИПРАВНІ 1845 РОКУ

Вагітна жінка (мати) є специфічним суб'єктом злочину, тому застосуванню кримінальних покарань до жінок із певним властивостям соціально-демографічного та психофізіологічного характеру (стан вагітності) надається особливе значення.

Звертаючи увагу на те, що в Уложенні про покарання кримінальні і виправні 1845 р. відсутні розділ чи глава, присвячені особливостям застосування покарань даного розряду до вагітних жінок, ми все ж знаходимо деякі статті, що розкривають уявлення про відношення законодавства того часу щодо правової охорони материнства у контексті особливостей застосування кримінальних покарань до вагітних жінок.

Уложення про покарання кримінальні і виправні 1845 року, статтею 19 визначає покарання, що відносяться до розряду кримінальних: І. Позбавлення всіх прав стану і смертна кара; ІІ. Позбавлення всіх прав стану і посилення на каторжні роботи; для осіб же не вилучених від покарань тілесних, публічне покарання від тридцяти до ст. ударів

батогами через катів, з тавруванням і також посилання на каторжні роботи з втратою всіх прав стану;

III. Позбавлення всіх прав стану і посилання на поселення до Сибіру; для осіб же не вилучених від покарань тілесних, публічне покарання від десяти до тридцяти ударів батогами через катів, але без таврування, і також посилання на поселення до Сибіру з втратою всіх прав стану; IV. Позбавлення всіх прав стану і посилання на поселення за Кавказ. Кримінальні покарання поділяються також на кілька родів (11) і кожен рід – на кілька ступенів (35) з вищою і нижчою мірою.

Щодо застосування кримінальних покарань в Уложенні 1845 р. яскраво проглядається принцип станової нерівності. А отже, всі вагітні жінки, які належали до привілейованих станів населення (дворяни, духівництво, почесні громадяни, купці I і II гільдій, феодалі ін. народностей) від покарань тілесних вилучалися (Див. п.2, I Додатку до ст.19 Улож.).

Крім того, всі жінки (в т. чи вагітні) за ст. 28 не засуджувалися до таврування. У примітці до п.1, I Додатку до ст.19 вказується, що від гоління половини голови ув'язненим у тюрмах звільняються всі жінки, а отже і вагітні.

Ст.75 Уложення наказує: за скоєння злочинів, за які законом передбачається покарання у вигляді каторжних робіт в рудниках чи фортецях, жінки, замість того, засуджуються до робіт на заводах, але зі збільшенням строку відбування у співвідношенні 1:1,5 років.

Ст. 83 також підкреслюється: ті, хто до робіт в арештантських ротах неспроможні, так само і жінки, замість того, засуджуються до відправлення в робочі будинки, але зі збільшенням строку відбування у співвідношенні 1:1,5 років.

І лише у кількох статтях використовується термін саме вагітна жінка (мати – Авт.), а саме ст. 1922: Покарання пом'якшується трьома ступенями у випадку, коли вбивство незаконнонароджених сина чи дочки скоєно матір'ю від сорому або страху, при самому народженні немовля, якщо одначе при цьому не буде доведено, що вона була вже раніше винувата в тому ж злочині. Коли ж дітовбивство такого роду було ненавмисне, то винувата в тому жінка, особливо якщо вона незаміжня і народжувала вперше, піддається лише: позбавленню всіх прав стану і посиланню до віддалених і менш віддалених місць Сибіру, а якщо вона за законом не звільнена від тілесних покарань, їй покаранню батогами через катів мірою, визначеною ст.22 даного Уложення для першого чи другого ступеню покарань даного роду, дивлячись з обставин, що більш або менш збільшують чи зменшують вину її.

Ст. 1931 Жінка, яка від сорому або страху, хоча і не вб'є незаконнонародженого свого немовля, але залишить його без допомоги і немовля від того позбавиться життя, засуджується за це: до позбавлення всіх особливих особисто і за станом привласнених нею прав і переваг і до посилання на проживання в губернії Томську чи Тобольську, з ув'язненням на строк від одного до двох років, чи якщо вона за законом не звільнена від тілесних покарань, до покарання різками мірою, визначеною ст.35 даного Уложення для четвертого ступеню покарань даного роду і до віддання в робочий дім на строк від трьох до шести років, за ст. 83 даного Уложення.

Якщо ж буде доведено, що немовля народилося мертвим і мати, від сорому чи страху, лише приховала його тіло, замість того, щоб заявити про те як належить, то за це вона підлягає лише: ув'язненню на строк від шести місяців до одного року, дивлячись з обставин, що більш або менш збільшують чи зменшують вину її.

Ст. 1933 ...Сама вагітна жінка, яка з власної сваволі чи за згодою з іншою особою вживатиме будь-які засоби для вигнання плоду свого, підлягає: позбавленню всіх прав стану і посиланню в Сибір на поселення, якщо вона за законом не звільнена від тілесних покарань, і покаранню батогами через катів мірою, визначеною ст. 22 цього Уложення для другого ступеню покарань такого роду. У ст. 1934, йдеться про підвищення покарання, визначеного у попередній статті, одним ступенем, якщо доведено, що підсудна була вже і раніше винуватою у даному злочині.

Отже, за злочини, які може скоїти лише мати (вбивство незаконнонародженої дитини своєї матір'ю під час пологів, або залишення її без допомоги, внаслідок чого немовля позбавиться життя, аборт), Уложенням не передбачалося застосування вищої міри кримінального покарання – смертної кари. Лише однією статтею (ст.1922) особливий стан вагітної жінки прямо визнавався пом'якшуючою обставиною. Всі інші особливості застосування кримінальних покарань до вагітних жінок пов'язані скоріше із принципом статевої, станової і т. д. нерівності суб'єктів злочину, якими було пронизане Уложення про покарання кримінальні і виправні 1845 року. Тим не менш, беззаперечно одне: всі досягнення й позитивні тенденції минулого знаходять своє відображення в сучасності.

Шуляк Ю. С.

*Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
аспирантка кафедры истории государства и права*

ЗАЩИТА СЕМЕЙНЫХ (СУПРУЖЕСКИХ) ПРАВ ПО УЛОЖЕНИЮ О НАКАЗАНИЯХ УГОЛОВНЫХ И ИСПРАВИТЕЛЬНЫХ 1845 ГОДА: ГЕНДЕРНЫЙ АНАЛИЗ

Гендерное развитие уголовного законодательства Украины происходит в соответствии со статьей 24 Конституции Украины.

Отечественное законодательство работает над искоренением гендерного насилия, например: насилие женщин в семье, домашнее насилие, и особенно такая его распространенная форма, как супружеское насилие. Среди множества исторических источников современного права, существенное место занимает уголовное законодательство Российской империи, где отводилось большое внимание разрешению данной проблемы.

Появление в середине XIX века такого крупного кодифицированного источника уголовного права, как Уложение о наказаниях уголовных и исправительных 1845 года, внесло заметный вклад в совершенствование и развитие уголовно- правовой охраны семейных прав граждан в настоящее время.

Раздел XI Уложения носит название «О преступлениях против прав семейственных» и состоит из 4-х глав, которые, в свою очередь, делятся на несколько отделений. Всего в